בסייד ברשת ואתחנן

Parshat VaEtchanan - Shabbat Nachamu To See or Not to See

Simon Wolf

The Torah records the revelation at Sinai and the Aseret HaDibrot in two places, once in Sefer Shmot, where it chronicles the historic event, and once in Parshat VaEtchanan, where it is subsumed in Moshe's recap of Bnei Yisrael's history, trials and tribulations under his leadership. In Sefer Devarim, Moshe indicates that this was a unique and singular historical event. about bygone ages that came before you, since the day God created man on earth, from one end of heaven to the other: has there ever been anything as grand as this to happen, or has anything similar ever been known? Has any people heard the voice of God speaking from amidst a fire, as you have, and survived?"1 It was such a powerful experience that Moshe declares its impact as unequivocal, "It has been shown, clearly demonstrated (הּרָאָת לֹדַּעַת) to you that God alone is the Lord; there is none else besides him."2 According to the Ramban, there is even a Torah injunction not to forget this encounter at Sinai and, a requirement to convey experience to future generations.³ "But take utmost care and watch yourselves scrupulously, lest you forget the things that you saw with your own eyes (אַשַּר־ראָוּ עֵינִיךְ) and so that they do not fade from your heart as long as you live. And make them known to your children and to your children's children: The day you stood before your God, your Lord, at Chorev, when God said to me, 'Gather the people to Me that I may let them hear My words, in order that they may learn to revere Me as long as they live on earth, and may so teach their children."4

___

Moshe warns Bnei Yisrael that though they witnessed this incredible revelation, nevertheless. when "God spoke to you out of the fire; you heard the sound of words but perceived no shape or form (וּתָמוּנֵה אֵינֵכָם רֹאִים) just a voice."5 A few verses later Moshe reiterates this point, "For your own sake be most careful; for you saw no shape or kind of form (כָּי לָא רָאִיתֶם כַּל־תָּמוּנֵה) when God spoke to you at Chorev from amidst the fire."6 He warns against mistakenly thinking you saw an image during this encounter and replicating it as a means of worship or extrapolating the experience to permit one to create idols in order to worship.⁷ A similar admonition is implied in the juxtaposition of the verses at the end of Parshat Yitro. "God said to Moshe: 'Thus shall you say to Bnei Yisrael: You yourselves saw (אַתָּם רָאִיתָּם) that I spoke to you from the heavens; therefore, you shall not make alongside of Me: any gods of silver, nor shall you make for yourselves any gods of gold."8

All of this seems strange given that there are numerous verses, including those previously cited above, that indicate that Bnei Yisrael did see something at the revelation at Sinai. command to not forget the Sinai revelation emphasizes that one should not let slip form their memory that which "you saw with your own eyes (אֱשֵׁר־רְאָוּ עֵינֵיךְ)." In describing the irrefutability (הַרָאֵת לַּדְּעַת) for Bnei Yisrael of the divine omnipotence, Moshe says it is because "from the heavens He caused you to hear the divine voice to discipline, instruct you; on earth, He caused you to see (הֶרְאֵרְּ) the great divine fire; and from amidst that fire you heard God's words."9 In addition, the introductory verse to the Ten Commandments states that "God spoke to you face to face (פניםן on the mountain from amidst the fire."10 After the initial divine revelation where Bnei Yisrael beseech Moshe to act as an intermediary between them and God, they state that they have

[ּ] כִּי שָאַל־נָא לָיָמִים רֻאשׁנִּים אֲשֶׁר־הָיִוּ לְפְנֵּיךְ לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹקִיםוּ אָדָם עַל־הָאָׁרֶץ וּלְמָן־הַיּוֹם אֲשָׁר בָּרָא אֱלֹקִיםוּ אָדָם עַל־הָאָׁרֶץ וּלְמָּןְבָּי הַשְּׁמֵיִם וְּעַד־קְצָה הַשְּׁמֵיִם הָנְהָיָה כַּדְּבֵּר הַגִּּדוֹל הַזֶּה אָוֹ הַנִּשְׁמֵע כְּמְהוּ: הַשְּׁמֵע עָם לְּוֹל אֱלֹקִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ כְּאֲשָׁר־שְׁמֵעִתְ אַתָּה וְיָחִי: אָוֹוֹ הַנְּסָה אֱלֹקִים לְּבֹוֹא לְלַהְתִּ לְּוֹה בְּמִילוֹת וּבְמוֹלְתְתָּ וּבְמִלְחָמָה וּבְיֵדְ חָזָקְהֹ וּבְזְרוֹע נְּטוּיְּה לָלָם יְלְנֵה לָלֶם יְלְנֵק אֱלֹקִיכֵם בְּמִצְרָים לְעֵינֵיךְ: (דברים ד,לב-לד) וּבְמוֹרָאִים לְּעֵינֵיךִם לְּעֵינֵיךָ:

אָתָה הָרְאַתָּ לָדַּעַת כִּי יְקֹוֶק הְוּא הָאֱלֹקִים אֵין עוֹד מִלְבַדְּוֹ (דברים ד,לה) אַתָּה הָרְאַתָּ לָדַעת כִּי יְקֹוֶק הְוּא הָאֱלֹקִים אֵין עוֹד מִלְבַדְּוֹ רק השמר לך וגו' פן תשכח את הדברים - אז כשלא תשכחום, ותעשום על אמתתם, תחשבו חכמים ונבונים, ואם תעוותו אותם מתוך שכחה, תחשבו שוטים, לשון רש"י. ואינו נכון כלל. אבל הכתוב הזה לפי דעתי מצות לא תעשה, הזהיר בה מאד, כי כאשר אמר שנזהר בכל המצות ונשמור החוקים והמשפטים לעשותם, חזר ואמר רק אני מזהירך מאד להשמר ולשמור עצמך מאד מאד לזכור מאין באו אליך המצות, שלא תשכח מעמד הר סיני מכל הדברים אשר ראו שם עיניך הקולות והלפידים את כבודו ואת גדלו ודבריו אשר שמעת שם מתוך האש, ותודיע כל הדברים אשר ראו עיניך במעמד הנכבד ההוא לבניך ולבני בניך עד עולם. ופירש הטעם כי השם עשה המעמד ההוא כדי שתלמדו ליראה אותו כל הימים ואת בניכם תלמדון לדורות עולם, אם כן עשו אתם ככה ואל תשכחו אותו: והנה קודם שיזכיר הדברות שנאמרו שם, הזהיר במצות לא תעשה שלא נשכח דבר מן המעמד ההוא ולא נסירהו מלבנו לעולם, וצוה במצות עשה שנודיע בו לכל זרענו מדור לדור כל מה שהיה שם בראיה ובשמיעה. והתועלת במצוה הזאת גדולה מאד, שאם היו דברי התורה באים אלינו מפי משה בלבד, אף על פי שנבואתו נתאמתה באותות ובמופתים אם יקום בקרבנו נביא או חולם חלום ^ייצונו בהפך מן התורה ונתן אלינו אות או מופת יכנס ספק בלב האנשים, אבל כשתגיע אלינו התורה מפי הגבורה לאזנינו ועינינו הרואות אין שם אמצעי, נכחיש כל חולק וכל מספק, ונשקר אותו, לא יועילהו אות ולא יצילהו מופת מן המיתה בידינו, כי אנחנו היודעים www.swdaf.com

בשקרותו: זהו שאמר שם (שמות יט ט) וגם בך יאמינו לעולם, כי כשנעתיק גם כן הדבר לבנינו ידעו שהיה הדבר אמת בלא ספק כאלו ראוהו כל הדורות, כי לא נעיד שקר לבנינו ולא ננחיל אותם דבר הבל ואין בם מועיל. והם לא יסתפקו כלל בעדותנו שנעיד להם, אבל יאמינו בודאי שראינו כולנו בעינינו, וכל מה שספרנו להם. והענין הזה יבוא עוד בפרשת כי יקום בקרבך נביא או חולם חלום וגו' (להלן יג ב), וכבר הזכרתיו שם בפרשת בחדש השלישי (שמות יט ט): (רמב"ן דברים ד,ט)

[ַ]רַֿק הַשְּׁמֶּר לְךֶּ וּשְׁמֹּר נַפְּשְׁךְּ תְּאֹד פֶּן־תִּשְׁכֵּח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשָׁר־רָאָוּ שֵינֶיךְ וּפֶן־יָסוּרוּ מִלְבָּרָךְ כָּל יָמֵי חַיֵּיךְ וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֵיךְ וּלְבָנֵי בְּנֵיךְ: יוֹם אֲשָׁר עַמִׁדְתָּ לְפְנֵי יְתַּוֶק אֱלֹקִיךְּ בְּחֹרֵב בָּאֱמֹר יְקוֹּךְ אֲלֵי הַקְהֶל־לִי אֶת־הָשֶׁם וְאַשְׁמֵשֵם אֶת־ דְּבֵרֶי אֲשָׁר יִלְמִדֹּוּן לִיְרְאָה אֹתִי כָּל הַיָּמִים אֲשָּׁר הֵם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה וְאָת־בְּנֵיהָם יְלִמֵּדְוּן: (דברים ד,ט-י)

[ּ] וְנִּשְׁמֵרְתֵּם ׁמְאָֹד לְנָפְשׁתֵיכֶם כִּי לָא רְאִיתָם ֹכָּל־תְּמוּנָה בְּיוֹם דְּבֶּר יְקֹוֶק אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתְּוֹךְ הַאָשׁ: (דברים ד,טו)

[†] פֶּן־תַשִּׁחְתוּן וַעֲשִׂיתֵם לְכֵם פֶּסֶל תִּמוֹנֵת כְּל־סֵמֶל תַּבְנִית זֵכֶר אוֹ נְקַבֵּה: תַּבְנִית כְּל־בְּהַמָה אֲשֵׁר בָּאֶרֵץ תַּבְנִית כָּל־רֹמֵשׁ בָּאִדְמֵה תַּבְנֵית כָּל־רֹמֵשׁ בָּאִדְמֵה תַּבְנֵית כָּל־רֹמֵשׁ בָּאִדְמֵה תַּבְנֵית כָּל־רַמֵשׁ בָּאִדְמֵה תַּבְנֵית כָּל־דְגֵה אֲשִׁר בַּאֶרֵץ תִּבִיים דְּטִז-יח)

⁸ וַיִּאֹמֶר ׂיִקְנְקֹּ אֶל־מֹשָׁה כָּה ֹתֹאמֶר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵתָם רְאִיתָם כָּי מִן־הַשְּׁמִים דּבָּרְתִּי עִמֶּכְם: לָא תַּעְשָׁוּן אָתֵּי אֱלְהֵי כָּסְרְ וַאִּלֹהֵי זָהָב לָא תַעֲשָוּ לֶבֶם: (שמות כ,יט-כ)

ף מִן־הַשָּׁמֵיִם הַשְּׁמֵיעַבְּ אֶת־קְלָּוֹ לְיַסְּרֵבְ וְעַל־הָאָרֶץ הָרְאֲבְּ אֶת־אִשְׁוֹ הַגִּדוֹלָּה וּדְבֵּרֵיו שָׁמֵּעְתָּ מְתּוֹךְ הָאָשׁ: (דַברים ד,לו) מְתּוֹךְ הָאָשׁ: (דַברים ד,לו)

¹⁰ פָּנִיִםוֹ בְּפָּנִים דָּבֶּר יְקֹוֶק עִמָּכֶם בָּהֶר מִתָּוֹךְ הָאֲשׁ: (דברים ה,ד)

בסייד

no doubts with regards to God because "God, our Lord, has just shown us (הֶּרְאָׁנוּ) His majesty and presence, and we have heard God's voice from amidst the fire; we have seen (רָאִינוּ) this day that man may live through being addressed by God."11 Similarly, in the aftermath of the narrative in Parshat Yitro, it describes Bnei Yisrael's experience of receiving the Decalogue as, "All the people witnessed (וְבֶלְ־הָעָם רֹאִים) the sounds and lightning, the blare of the horn and the mountain smoking; and when the people saw it (וַיַּרֶא הָעָם), they fell back and stood at a distance.¹²

Moshe's chastisements about what Bnei Yisrael observed almost seem as if this is an attempt at witness tampering. When the witness is told by the perpetrator of the crime, "you did not see anything, right?!" everyone knows that such a statement intimates that one did observe something, but is being warned not to disclose the information. One does not need to tell someone who did not view an event that they did not see it: that is patently obvious. The fact that Moshe is warning Bnei Yisrael that they did not see anything clearly implies that they did witness something. While some of these "sightings" can be dismissed by explaining that the verb "to see" is being used in a more euphemistic manner to "to understand" or "to experience," nevertheless, there are still a large number of instances where it is clearly speaking about physically observing.

The simplest way to reconcile this apparent disparity is to suggest that Moshe's warnings and reproof against assuming one witnessed any image are referring to God or a representation of God. On the other hand, that which Bnei Yisrael actually observed was the pomp and circumstance, the fire and fury surrounding God and the divine revelation. Moshe is cautioning not to conflate the two. This might be corroborated by the final verses in Parshat Mishpatim which

describes Bnei Yisrael witnessing Moshe's ascent to Har Sinai, "the presence of God appeared (וּמֵרְאֵהֹ כְּבְּוֹד יְּקוֹּק) to the eyes of Bnei Yisrael (בְּנִי יִשְׂרָאֻלֹּל) as a consuming fire on the top of the mountain."¹³ The deficit with this solution is that the necessity for Moshe to enjoin against such confusion implies that there was some semblance of an image that was observed.

Possibly even more problematic are the verses found in Parshat Mishpatim¹⁴ and Ki-Tisa which After Moshe wins are much more explicit. forgiveness for Bnei Yisrael's sin with the Golden Calf, he seizes upon God's moment of leniency and entreats God to show him His glory (הרָאָני נֵא אָת־כָּבֹדֵךְ). God responds favorably, but qualifies His revelation to Moshe, "you will not be able to see My face (לָרָאָת אֶת־פָּנֵי), for no man shall see me (יַרַאָני) and survive...You will see My back (וראית אַת־אַחרִי) and not see My face (וּראית אַת־אַחרִי) יַרָאו: "¹⁵ While the verses are inherently difficult and one could simply dismiss them as allegorical, 16 it still points to the idea that there is something to see. The most convincing source that they actually saw something akin to an image is the description of the ceremony of the covenant at Har Sinai found at the end of Parshat "And Moshe, Aharon, Nadav and Mishpatim. Avihu and the seventy elders of Yisrael ascended the mountain and they saw the God of Yisrael (ויראו את אלקי ישראל) under whose feet was the likeness of a pavement of sapphire, like the very sky for purity...they saw God (וַיֵּחֱזוֹ אֶת־הַאֱלֹקִים) and ate and drank."17 Once again here, one could claim that the sightings are all allegorical. 18 The Ramban and others point out the similarity between the description found here and that found in the beginning of Yechezkel in his vision of the Merkava.¹⁹ That prophecy is replete with images and imagery and would imply that the same is true of that which was witnessed at Har Sinai as well.

www.swdaf.com

וּ וַתּאמֶרוּ הַן הֶרְאָנוּ יְּקֹוֶק אֱלֹדֶינוֹ אֶת־כְּבַדָּוֹ וְאָת־כָּדְלוֹ וְאָת־לְּלִוֹ שְׁמֻעְנוּ מִתְּוֹךְ הָאֱשׁ הַיְּוֹם הָרָאוֹ הַזְּתֹ רָאִינוּ כִּי־יִדְבָּר אַלֹקִים אַת־הָאֵדֶם וְחֵי: (דברים ה,כא)

י וְּלֶל־הָעָם רֹאִים ֹאֶת־הַקְּוֹלֹת וְאֶת־הַלְּפִּיּדִם וְאֵתֹ קּוֹל הַשּׁפָּׁר וְאֶת־הָהָךּ עָשֵׁן וַיִּרְא הָעָם וַיְּלֵעוּ וַיַּעַמְדָּוּ מֵרְחָק: (שמות כ,טו)

¹³ וּמֹּרְאֵהֹ כֶּבְוֹד יְקֹּוֹקְ כָּאֲשׁ אֹכֶלֶת בְּרָאשׁ הָהֶר לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (שמות כד,יז) ¹⁴ ולא משנה אם זה לפני או אחרי מעמד הר סיני (עיין במחלוקת רש"י, אבן עזרא והרמב"ן

לגבי ענין זה) ¹⁵ וַיֹּאמֶר הַרְאֵנִי גָּא אֶת־כְּבֹדֶרְ: וַיֹּאמֶר אֲנִּי אֲעֲבִיר כָּל־טוּבִי עַל־פָּנֶּיךְ וְקְּרֵאתִי בְּשֵׁם יְקֹוֶקְ לְפָּגֵיךְ וְחַנֹּתִי אֶת־אֲשֶׁר אָחֹן וְרְחַמְּתָּי אֶת־אֲשֶׁר אֲרַחֲם: וַיֹּאמֶר לָא תוּכַל לְרְאָת אֶת־פְּנֵי כִּי לְא־ יִרְאַנִי הָאֶדֶם וְחֵי: וַיָּאמֶר יְקֹוֹקְ הַנָּה מָקוֹם אִתִּי וְנִצְבְתָּ עַל־הַצְּוֹר: וְהָיָה בַּעַרְר כְּבֹדִי וְשַׁמְתֵּיךְ בְּנְקְרֶת הַצְּוֹר וְשְׂכֹתִי כָּפִי עֶלֶיךְ עַד־עָבְרִי: וְהַסְרֹתִי אֶת־כָּפָּׁי וְרָאִיתָ אֶת־אֲחֹרֵי וּפְּנֵי לָא יֵרְאִוּ: (שְׁמוֹת לֹג,יח-כֹג)

¹⁶והסירותי (את) כפי וראית את אחורי – הוי יודע שאין זה כי אם משל, שאין למעלה עורף אפילו במלאכים, כדכתיב: וארבעה פנים לאחת (יחזקאל א':ו'), לארבע רוחות יש להם פנים. לכך: לא יסבו בלכתן, איש אל עבר פניו ילכו (יחזקאל א':ט'). כל שכן נמי שאין לנו רשות לדבר עליו. אלא הכי קאמר: וראית את אחורי, כאדם שרואה את חבירו מאחוריו, ואינו יכול להתבונן בו. ופני לא יראו – שלא תראה באספקלריא המאירה כאדם שרואה את חבירו בפניו ומתבונן בו יפה. ופני לא יראו – כגון בבוקר. שעדיין לא עלה גוף השמש, והזהרורין כבר באים ומתגברים והולכים, לפי שהשמש מתקרב. כלומר:

זהרורים הנשארים כשעברתי משם תוכל לראות. [ולפירוש זה נוטה התרגום. הג"ה.] (ר"י בכור שור שמות לג,כג)

וּיַעל משֶׁה וְאָהֶרָן נָדָב וַאַבִּיהוֹא וְשְׁבְּעִים מִזּקְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּרְאוּ אֵת אֱלֹדֵי יִשְׁרָאֵל רַגְלִיו כְּמַעֲשֵׁה לְבָנָת הַסִּפִּיר וּכָעֵצָם הַשְּׁמֵים לְטְהַר: וְאָל־אֲצִילֵי בְּנֵי יִשְׁרָאֵל לָא שְׁלֵח יְדִוֹ וַיָּחֵזוֹּ אֶת־הָאֱלֹדֶּים וַיֹּאִכְּלִוּ וַיִּשְׁתִּוּ: (שמות כד,ט-יא)

ין די אָרָאָי זַי בּיַארָאָי נַי בְּאַרָּאָי (סבוווי פון פון אַ אַרְבּ"ם שמות כד,י) ויראו את אלקי ישראל - כעין וראיתה את אחורי: (רשב"ם שמות כד,י) ¹⁸

¹⁹ ויראו את אלקי ישראל - פירש ר"א במראה הנבואה, כמו ראיתי את ה' נצב על המזבח (עמוס ט א). ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר - הוא שראה יחזקאל כמראה אבן ספיר דמות כסא (יחזקאל א כו). וכעצם השמים לטוהר - שראו תחת לבנת הספיר כעצם השמים לטוהר, הוא הרקיע כעין הקרח הנורא הנטוי על ראשי החיות (שם כב). והנה השמים לטוהר, הוא הרקיע כעין הקרח הנורא הנטוי על ראשי החיות (שם כב). והנה בכאן כתוב ויראו את אלקי ישראל, ושם (י כ) כתוב היא החת הכסא, והכל תחת השם ישראל, כי תפס דרך קצרה, כי היא תחת הרקיע שהוא תחת הכסא, והכל תחת השם הנכבד. ועל דרך הפשט טעם אלקי ישראל, לומר כי זכות ישראל אביהם עמהם לזכותם במראה הזאת: ועל דרך האמת, בעבור כי הזכיר במתן תורה וידבר אלקים (לעיל יט במראה הזאת: ועל דרך האמת, בעבור כי הזכיר במתן תורה וידבר אלקים (לעיל יט במראה הזאת אמר הן הראנו ה' אלקינו את כבודו ואת גדלו ואת קולו שמענו מתוך האש (האש במר), והוא כאשר אמר הן הראנו ה' אלקי ישראל, ולא אמר כאשר יאמר בכל מקום ה' אלקי ישראל, והזכיר בהם זה לומר שהשיגו הזקנים במראה הזאת יותר משאר העם שראו על הארץ את אשו הגדולה (שם ד לו), כי היה לעם במחיצת ענן וערפל (שם ה יט). ואונקלוס ירמוז לזה שתרגם וחזו את יקר אלקא דישראל, ולא תרגם ואיתגלי להון יקרא דה', כמנהגו במקומות אחרים: (רמב"ן שמות כד,י)

פרשת ואתחנן

The Mishna in Chagiga states that one is not permitted to teach Yechezkel's vision of the Merkava except to the most astute, erudite and vetted of students.²⁰ That is because the difficulty in understanding the material and properly interpreting the images can lead to errors of comprehension that are blasphemous. Prophecy includes two components, the actual vision and the interpretation of that which is being seen. From Yirmiyahu HaNavi, it is clear that even understanding that which is being portrayed in the vision is not a foregone conclusion. Yirmiyahu begins his career as a prophet with two visions where God inquires of the Navi as to what he is seeing (מַה־אתַה ראָה ירִמיַהוּ) and God responds with an affirmation of Yirmiyahu identifying of the object in the vision (הַיטֵבָתַּ לְרָאוֹת). That would explain Moshe's insistence that Bnei Yisrael really had not seen anything. They of course did see something, but they were not equipped to know what they actually saw and how to interpret that which they witnessed. That is borne out by Bnei Yisrael's sinning with the Golden Calf which is a derivative of Yechezkel's vision of the Merkava. Moshe was trying to protect the people from repeating that mistake through discounting that which they had witnessed. That raises a more serious question which is if Bnei Yisrael were not equipped to deal with that which they saw and the risks that such a vision entailed, why did God permit them to witness such a revelation?

The Ibn Ezra records that he was asked by Rabbi Yehuda HaLevi, the author of the Kuzari, as to why God premises, as the basis for belief in Him, the fact that He took Bnei Yisrael out of Egypt (אֲבָּיִם מִבְּיִר אֲלֶּדֶיׁרְ אֲלֶּדֶיׁרְ אֲלֶּדֶיׁרְ אֲלֶשֶׁר הוֹצֵאתְיִרְ מֵאֶרֶץ מִצְרִים מִבְּיִם אֲנֹכִי יִקְוֹּךְ אֲלֶּדֶיִר הוֹצֵאתְיִרְ מַאֶרֶץ מִצְרִים מַבְּיִם מַבְּיִם (עֲבָדִים Why doesn't God more fundamentally say "I am God, your Lord, who created the heavens and the earth and created you (שבראתי

proposes that belief is a very subjective experience. They are many who simply believe that which they are told. On a higher level are those whose belief is premised on the fact that the information appears in the Torah which was given by God to Moshe. Neither of these individuals can respond to challenges or questions about their faith. On the other hand, the highest level of belief is one who comes to the intellectual conclusion that there must be a God based on their understanding and studying of the natural world and the sciences. Those rare few are able to undeniably discern God through their learning the ways of God. Therefore, for those capable of such philosophical conclusions, it would have been sufficient to say "I am God, your Lord (אַנֹכִי יִקוֹק, אַליֵּהֶיךָ..." For the majority of people, who cannot attain this depth of understanding and who do not possess the mental acuity to reach these undeniable conclusions, they need something more tangible to anchor their faith since mere confessions of faith are not sufficient for belief, but rather heart-felt understanding. The addition of "who brought you out of the land of Egypt (אַשַׁר הוצאתיך מאָרץ מצרים)" is a reference to the signs and wonders that God performed in Egypt which were sufficiently convincing to the individuals that witnessed those miracles to understand and believe that there is a God. Moreover, God's freeing of Bnei Yisrael from "...the house bondage (אֱשֵׁר הוֹצָאתֵיךְ...מְבַּית עֲבַדִים)" and taking them as His nation is sufficient grounds to obligate the individual to follow His commands. Accordingly, the mention of the Exodus as a basis for belief is for the intellectually meek and the philosophically feeble. The Ibn Ezra puts the human intellect on a pedestal and similar to most rationalists he sees intelligent, logical, well-reasoned conclusions as the highest attainment of faith.²²

שמים וארץ ובראתיך)?" In response, the Ibn Ezra

לכל גוי, כי השם ברא העולם האמצעי, והוא מושל על העולם השפל כפי מה שיש במערכת מזל כל עם מטוב או רע כן יקרנו כי כן חלק להם השם והנה היתה במערכת ישראל כפי ככבי מזלם להיות עוד עובדים. והשם בכחו למען אהבת האבות חדש אותות בעולם השפל, שלא היה בממשלת העולם האמצעי והוציא ישראל מרשות המזלות להיותם לו לעם נחלה, ובעבור זה אמרו קדמונינו אין מזל לישראל (נדרים לב, א; שבת קנו, א). ועוד אבאר זה בדרך משלים בפ' כי תשא. והנה בעבור האות, שעשה השם במצרים, אמר משה אתה הראת לדעת (דברים ד, לה). שהכל ראו זה, חכמים ושאינן חכמים, גדולים וקטנים, גם הוסיף עוד בדבר מעמד הר סיני ששמעו קול השם, על כן אחריו, מן השמים השמיעך את קולו ליסרך (שם שם, לו). ואמר באחרונה כי הדעת הגמורה, שישיב האדם אל לבו עד שיתברר לו בראיות, כי השם הוא לבדו, על כן אמר וידעת היום והשיבות אל לבבך (שם שם, לט). ואמר דוד ואתה שלמה בני, דע את אלהי אביך ועבדהו (דה"א כח, ט). והדעת הוא בלב לא בהודעת הפה. והנה הזכיר למשכיל אנכי ה', והוסיף אשר הוצאתיך, שיבין המשכיל ושאינו משכיל. ואמר אלקיך, כי אתה חייב בעבור שהוצאתיך מבית עבדים להיות לי לעבד שתעבדני, ותהיה לי לעם ואני אהיה לך לאלקים. ומשה פי' זה בפרשת כי ישאלך בנך (דבר' ו, כ), כי טעם השאלה, למה אנו חייבים לעשות מצות השם יותר מכל האדם, והלוא בורא אחד לכולנו. והנה הזכיר שלש תשובות. הא', עבדים היינו לפרעה (שם שם, כא), והוא עשה לנו זאת הטובה הגדולה, על כן אנו חייבין לשמור כל מה שיצונו, אפילו לא היינו יודעים טעם מצותיו. והב', כי אלה המצות אינם לצרכו, כי אם לטוב לנו כל הימים לחיותנו (שם שם, כד). והשלישית, וצדקה תהיה לנו (שם שם, כה), שנהיה צדיקים לנחול העולם הבא... (אבן עזרא שמות כ,א)

²²והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו, בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול כמו שאמר דוד צמאה נפשי לאלקים לאל חי, וכשמחשב

3

אין דורשין בעריות בשלשה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו (משנה חגיגה ב,א גמ' יא:) בי והודה הלוי מנוחתו כבוד, למה הזכיר אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתִיך מארץ ...שאלני רִ' יהודה הלוי מנוחתו כבוד, למה הזכיר אנכי ה'

מצרים, ולא אמר שעשיתי שמים וארץ, ואני עשיתיך וזאת היתה תשובתי אליו. דע, כי אין מעלות בני אדם שוות באמונתם בלבם, שהם מאמינים בשם הנכבד. כי הרבים מאמינים להשמעות אזנים שיאמר להם אדוניהם ככה. ולמעלה מהם, שראו זה כתוב בדברי התורה שנתן השם למשה. ואם יבוא אפיקורס לערער, כי אין אלהים, ישימו ידם לפיהם, כי לא ידעו להשיב. ואשר נשאו לבו ללמוד חכמות, שהם כמו מעלות לעלות בהם אל מקום חפצו, יכיר מעשה השם במתכות ובצמחים ובחיות, ובגוף האדם בעצמו, שידע מעשה כל אבר ואבר כפי התולדות, ולמה היה על זאת המתכונת, ויגבה לבו אחרי כן לדעת דברי הגלגלים, שהם מעשה השם בעולם האמצעי שהוא עומד, וידע זמן מתי תקדר השמש או הלבנה, וכמה יקדר השמש ממנה, גם ידע הלבנה למה נקדרה ומי גרם לה. וכל אלה ידע בראיות גמורות שאין בהם ספק. ומדרכי השם ידע המשכיל את השם, וככה אמר משה הודיעני נא את דרכיך ואדעך (שמות לג, יג), והנה השם הנכבד הזכיר בדבור הא', אנכי ה' אלקיך. וזה לא יוכל להבין רק מי שהוא חכם מופלא, כי כבר פירשתי בפ' ואלה שמות, כי זה השם לבדו הוא העומד בלא שינוי, ואין זולתו שוכן עד, ולא כמוהו יושב קדם סלה (תה' נה, כ), ומעמיד העולם העליון בכחו. והעולם האמצעי בכח השם ומלאכיו הקדושים שהם בעולם העליון. וזה העולם השפל שאנו בו מעמדו בכח השם, ובכח שני העולמים העליונים. והנה יספיק למשכיל בכל גוי דבור אנכי ה', כי עשיית שמים וארץ היום קרוב מחמשת אלפי שנה, וישראל לבדם מודים בזה, וחכמי האומות אינם מכחישים, כי השם הוא לבדו עשה שמים וארץ. רק הם אומרים, כי השם הוא עושה תדיר בלי ראשית ואחרית. והנה השם עשה אותות ומופתים במצרים, עד שהוציאם משה להיות להם לאלקים. וככה אמר משה או הנסה אלקים לבוא לקחת לו גוי (דבר' ד, לד). והטעם כי השם עשה לישראל מה שלא עשה www.swdaf.com

פרשת ואתחנן בסייד

In the Midrash Breishit Rabba, Rav Shmuel bar Nachmani states that any time the Torah utilizes "Elokim (אֱלֹקִים)" to describe God, it represents the trait of strict justice (מדת הדין)²³ and nature (טבע), where every action has a defined and immutable reaction. In this context, there are fixed principles which govern the workings of the physical and spiritual world. It is a system comprised of logical axioms that can be grasped and comprehended by the intellect (שכל). Whereas, when it employs the Tetragrammaton name of God (יקוקי), it denotes the trait of mercy (מדת רחמים) and the extra-natural. Mercy and the supernatural blur the cause-and-effect relationship inflexible undermine the natural governing principles, thereby defying logic. It is what drove Yona to run away to Tarshish to avoid having to tell Ninveh that their end was near because of their evil ways.24 "...Therefore I fled beforehand to Tarshish, for I knew that You are a gracious and compassionate God, slow to anger, and abundant in kindness, and You would relent of the evil."25 God can only convince Yona of the correctness of this more benevolent approach through the ensuing personal and emotional experience that Yona has with the Kikayon tree.²⁶

Similarly, God uses an analogous methodology in an attempt to convince Eliyahu that his declaration that there will be no rain in the Northern Kingdom because of their failure to worship God was too harsh a punishment.²⁷ At first, God provides for Eliyahu alongside the river K'rit, but eventually the riverbed dries up because of the lack of rain.²⁸

Then God provides for Eliyahu through a widow,²⁹ but her son dies, seemingly because of Elivahu's presence.30 Through these emotional and sensory experiences, God tries to convince Elivahu to possibly relent and be sympathetic to the difficult plight of the people caused by his effective declaration and imposition of a drought. Nevertheless, Eliyahu, a selfdeclared zealot,31 refuses to waiver in his resolve until God overrules him and forces him to allow for rain.³² In order to comply with God's demand, Eliyahu asks King Achav to gather all the people and to setup a showdown with the court sponsored prophets of the Ba'al (the Canaanite rain god) and the Asheira on Mount Carmel. There, in the presence of the people, the challenge would be to see whose God could produce a heavenly fire to consume their sacrifice and bring the desperately needed rain.³³ Before beginning the confrontation, Eliyahu chastises the people for straddling the fence (עַד־מַתִּים פּסְחִים עַד־מַתַּי מַל־שָׁתִּי הַסְּעַפִּיםٌ) and either worshipping both God and the Ba'al or vacillating between them rather than choosing the one true God (אַם־יִקּוַק הַאֱלֹקִים לכו אחריו ואם־הַבַּעַל לְכוּ אַחֵרִיו). As is described in the conclusion of the Haftorah for Parshat Ki Tisa, Eliyahu soundly and miraculously triumphs in the showdown. "Then a fire from God descended and consumed the burnt offering, the wood, the stones, and the earth; and it licked up the water that was in the trench. When all the people witnessed this, they fell on their faces and cried out: 'God is the Lord, God is the Lord (יַקוֹק הוּא הָאֱלֹקִים יִקֹוָק הָוּא הָאֱלֹקִים (הָאֱלֹקִים יִקֹוָן הָוּא הָאֱלֹקִים)'." The people are so moved by this experience that when Eliyahu asks

ָהַשֶּׁמֶשׁ עַל־רָאשׁ יוֹנֶה וַיִּתְעֻלֶּף וַיִּשְׁאָל אֶת־נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר טָוֹב מוֹתָי מֵחַיַי: וַיִּאמֵר אַלֹהִים אֱל־יוֹנֶה הַהֵּיטֵב חַבָּה־לְבָּ עַל־הַקִּיקְיָוֹן וַיֹּאמֶר הִיטֵב חַבָּה־לָי עַד־מֲוַת: וַיֹּאמֶר יִקוַֹק אַבֶּד: אַבָּד: אַבָּד: אַבָּד: לֹא־עָמַלְתָּ בָּוֹ וְלָא גִדּלְתָּוֹ שָׁבִּּוֹ־לַיְלָה הָיֶה וֹבִן־לַיְלָה אָבֶד: ָוַאֲנִי לָא אָחוּס עַל־נִינָוֶה הָעִיר הַגִּדוֹלֶה אֲשֶׁר יָשׁ־בָּה הַרְבֵּה מְשְׂתֵּים־עֶשְׂרַה רְבוֹ אֶׁדֶׁם אֲשֶׁר ֶּלְא־יָדַע בַּין־יְמִינְוֹ לִשְּׁמֹאלוֹ וּבְהֵמֶה רַבְּה: (יונה ד,ה-יא)

יַאָּמֶרׁ אֱלֶּיָּהוֹ הַתִּשְׁבִּׁי מִתּשָׁבֵי גִּלְעָד ֹ אֶרְעָד ֹ אֶרְעָד ׁ אֶרְעָד ֹ עִמְדְתִּי לְפָנָיו ^{27} יִאֶמְר אֱלָיָה אָלְיָּהוֹ הַתִּשְׁבִּי מִתּשָׁבֵי גִּלְעָד ֹ אֶרְעָד ֹ אֶרְאָב חִי־יְקוֹּלֶק אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָמִדְתִּי לְפָנָיו אָם־יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֻלֶּה טֵל וֹּמָטֶר כָּי אִם־לְפִי דְבָרִי: (מלכים א יז,א)

בּוְיָהָי דְבַר־יִקֹּןָק אֵלָיו לֵאמְר: קוּם לֵךְ צְרְפַּתָה אֲשֶׁר לְצִידֹון וְיָשַׁבְתָּ שֶׁם הִנַּה צֵוְיִתִי שָׁם אִשָּׁה. אַלְמַנַה לְכַלְכָּלְךָ: (מלכים א יז,ח-ט)

³⁰וַיִּהִּי אַחֵרֹ הַדְּבֵּרִים הָאֵׁלֶּה חָלֶּה בֶּן־הָאשָׁה בַּעֲלָת הַבֵּיִת וַיְהָי חָלְיוֹ חָזֶק מְאֹד עַד אֲשֶׁר לֹא־ ּנְוֹתְרָה־בָּוֹ נְשָׁמֶה: וַתֹּאמֶר ֹ אֶל־אֲלְּיָהוּ מַה־לִּי וֻלַרְ אִישׁ הָאֱלֹקִים בָּאתָ אֵלֵי לְהַזְכָּיר אֶת־עֲוֹנִי וּלְהָמִיַת אֶת־בְּנִי: (מלכים א יז,יז-יח)

³¹וַיִּאֹמֶר בּּנִי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֹתֶיך הָלָסוּ בִּי־עָזְבָוּ בְרִיתְךּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֹתֶיך הָלָסוּ ָוֹאֶת־נְבִיאֶיךְ הָרְגַוּ בֶּחֶרֶב וֱאִּוָּתֵּר אֲנִי לְבַדִּי וַיְבַקְשָׁוּ אֶת־נַפְשִּׁי לְקַחְתָּהּ: (מלכים א יט,י) ³²וַוְהֹי יָמִים רַבִּים וֹדְבַרֹרֹיִקְןֶּק הָיָה אֶל־אֵלְיָהוֹ בַּשְּׁגָה הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֶר לֶךְ הַרָאֵה אָל־אַחְאָב וָאַתְּנֶה מַטַר עַל־פָּנֵי הַאַדַמָה: (מלכים א יח,א)

בדברים האלו עצמן מיד הוא נרתע לאחוריו ויפחד ויודע שהוא בריה קטנה שפלה אפלה עומדת בדעת קלה מעוטה לפני תמים דעות, כמו שאמר דוד כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך מה אנוש כי תזכרנו, ולפי הדברים האלו אני מבאר כללים גדולים ממעשה רבון העולמים כדי שיהיו פתח למבין לאהוב את השם, כמו שאמרו חכמים בענין אהבה שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם. (רמב"ם יסודי התורה ב,ב) \\ כי לא יבינו אל פעלות ה' ואל מעשה ידיו. אינם מתעסקים בעבודת הקל ואינם נותנים לבם להבין כי אם בהבלי העולם שהם מתחכמים ומבינים עליהם, כמו שאמר הנביא (ירמיה ד. כב): חכמים המה להרע ולהיטיב לא ידעו. וההבנה וההשגחה בפעולות ה' ובמעשה ידיו הוא מעבודת האלקים, והיא להבין בחכמת הטבע ובפעולותיו ומעשה ידיו בשמים ובארץ, ומשם יתבונן כח מעשה אלקים שהכל מאתו, והוא הסיבה הראשונה. וכן אמרו רז"ל (שבת עה, א): ואת פּעַל ה' לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו (ישעיה ה, יב): זה שאינו מחשב בתקופות ובמזלות. (רד"ק תהלים כח,ה)

מקום שנאמר ה' מדת רחמים (שמות לד) ה' ה' אל רחום וחנון, וכתיב (בראשית וֹ) וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ (בראשית ו) וינחם ה' כי עשה את האדם ויאמר ה' אמחה וגו', אשריהם הצדיקים שהן הופכים מדת הדין למדת רחמים, בכל מקום שנאמר אלקים הוא מדת הדין (שמות כב) אלהים לא תקלל עד האלהים יבא דבר שניהם, וכתיב וישמע אלקים את נאקתם ויזכור אלקים את בריתו וגו' ויזכור אלקים את רחל וגו', ויזכור אלקים את נח, מה זכירה נזכר לו שזן ופירנס אותם כל י"ב חודש בתיבה, ויזכור אלקים את

נח והדין נותן מזכות הטהורים שהכניס עמו בתיבה... (בראשית רבה לג,ג) רַיַּקוֹק אֶל־יוֹנָה בֶן־אֲמְתַּי לֵאמְר: 'קוּם לֶךְ אֶל־נִינָוָה הַעִּיר הַגָּדוֹלָה וּקְרָא עַלֵּיהָ כִּי־²⁴ עֶלְתָּה רָעָתָם לְפָנֵי: (יונה א,א-ב)

[־]בַּרִי עַד־ $\frac{1}{2}$ יַּעָרׁ גָּדׁוֹלֶה וַיָּחַר לְוֹ: וַיִּתְפַּׁלֵּל אֶל־יִקְנֶׁק וַיִּאמַר אָנֶּה יְקֹנֶק הְלוֹא־זֶה דְבָרִי עַד־ ָבֶיוֹתִיֹ עַל־אַדְמָתִּׁי עַל־כֵּן קָדַּמְתִּי לִבְרַחַ תַּרְשִׁישָׁה כִּי יָדַעְתִּי כִּי אַתָּהֹ אֵל־חַנַּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶּסֶד וְנָחָם עַל־הָרָעָה: וְעַתָּה יְקוֶֹק קַח־נָא אֶת־נַפְשָׁי מִמֶּנִי כִּי טָוֹב מוֹתִי מֵחַיֵּי: (יונה ד,א-ג) \\ הלא זה דברי - יודע אני שאם יחזרו בתשובה לא תחריב' ואהיה שקרן בעיניהם: (רש"י יונה ד,ב) \\ הלא זה דברי - מה שהייתי חושב ומדבר עם לבי כי הייתי מפחד שישובו ותנחם על הרעה ותהיה תשובתם גורמת רעה לישראל: (רד"ק יונה ד,ב) ווַיַצָא יוֹנָהֹ מִן־הָעִּיר וַיַּשֶּׁב מִקֶּדֶם לָעֵיר וַיַּעַש ゚לוֹ שָׁם סֻכָּה וַיַּשֶּׁב תַּחְתָּיהָ בַּצֵּׁל עֲד אֲשֶׁר יִרְאֶׁה ^{36} ווַיַצָא יוֹנָהֹ מִן־הָעִיר וַיַּשֶּׁב מְקֶדֶם לָעֵיר וַיַּעַש ゚לוֹ שָׁם סֻכָּה וַיַּשֶּׁב תַּחְתָּיהָ בַּצֵּׁל עֲד אֲשֶׁר יִרְאֶׁה ַמָה־יִּהְיֶה בָּעִיר: וַיִּמָן יְקוְק־אֶׁלֹהִים קִיקְ״וֹן וַיְעַלוֹ מֵעַל לְיוֹנָה לְהְיָוֹת צֵל עַל־ראשׁוֹ לְהַצִּיל לְוֹ ָמֶרֶעֶתוֹ וַיִּשְּׁמֵח יוֹנֶה עַל־הַקִּיקָיוֹן שִׂמְחָה גְדוֹלָה: וַיְמֵן הָאֶלֹהִים ׁ תּוֹלֵעַת בַּעֲלָוֹת הַשַּׁחַר ַלְמָּחֲרֵת וַתַּךְ אֶת־הַקִּיקָיוֹן וַיִּיבֶש: וַיְהִיוֹ כִּזְרַחַ הַשָּׁמֶשׁ וַיְמַן אֱלֹהִים רְוּחַ קָּדִים חֲרִישִּׁית וֹתַּךְ www.swdaf.com

צוְיָתִי דְבַּר־יִקוֹאָךְ אָלָיוֹ לֵאמְרֹ: לַךְ מֹּלֶּהֹ וּפָנִיתִ לְךָ קַדְמָה וְנִסְתַּרְתָּ בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי היַרַדֵּן: וְהָיֶה מֵהַנַּחַל תִּשְׁתֶּה וְאֶת־הָעֹרְבִים צִוֹּיתִי לְכַלְכֶּלְךָ שֶׁם: וַיָּלֶךְ וַיַּעֲשׁ כִּדְבַר יְקֹוֶק וַיַּלֶּךְ וַיַּשֶׁבֹ בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַיַּרְדֵּן: וָהָעֹרְבִים מְבִיאִּים לוֹ לֶחֶם וּבָשָׂר בַּבֹּקֶר וֶלֶחֶם וּבָשֶׂר בָּעֶרֶב וּמִן־הַנַּחַל יִשְׁתֶּה: וַיְהֶי מִקֶּץ יָמֵים וַיִּיבַשׁ הַנָּחַל כִּי לְא־הָיָה גֻשָּׁם בָּאֶרֶץ: (מלכים א

³³וּהֵי כַּרְאוֹת אַחָאָב אֶת־אֵלְיֶהוּ וַיִּאמֶר אַחְאָב אֵלְיִוֹ הַאַתָּה זֶה עַכֵּר יִשְׂרָאֵל: וַיּאמֶר לְּא עָכַּרְתִּי ָאָת־יִשְׂרָאֵׁל פָּי אִם־אַתָּה וּבֵית אָבֵיך בַּעֲזָבְכֶם אֶת־מִצְוָֹת יְקֹּלֶּק וַתַּלֶּךְ אַחֲכֵי הַבְּעָלִים: וְעַתָּה אֶת־יִשְׂרָאֵׁל פִּי אִם־אַתָּה וּבֵית אָבֵיך בַּעֲזָבְכֶם אֶת־מִצְוַֹת יְקֹלֶּק וַתַּלֶּךְ אַחֲכֵי הַבְּעָלִים: וְעַתָּה ָשְׁלַּח קְבָץ אֱלֵי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֻל אֶל־הַר הַכַּרְמֶל וְאֶת־נְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע מֵאָוֹת וַחֲמִשִּׁים וּנְבִיאֵי הָאֲשַׁרָהֹ אַרְבָּע מֵאוֹת אֹכְלֵי שָׁלְחָן אִיזֶבֶלֹ: וַיִּשְׁלַח אַחְאָב בְּכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבָּץ ۛ ۛۑؗۺۦۜٛؿڋؚڎؚڹؖؠؘؙۜڡۛڽ؇ۦڔڔۘڋ؞ۄڎٟڔۄۣڂ: ٳڹڐۣٛٛڬ ؉ۣڔؖ^ڹٛ؋ٵ؞ڸ؇ڂۨڎ۪ڂۦڔڽڸؗڡۘ ٳڹٝؠۄۣۛڂڵؾڂۺؚۜؿڹ؉ۣۘۄۣڡ؋ۛٙۄٜۛۻڡٞ ڽۣڂ ּשְׁתֵּי הַסְּעִפִּים אִם־יִקֹוֶק הָאֱלֹקִים ֹלְכָוּ אַחֲלֶיו וְאִם־הַבָּעַל לְכָוּ אַחֲלֶיו וְלְא־עָנִוּ הָעֶם אֹתֻו דָבָר: וַיִּאמֶר אֵלֹיָהוֹ אֶל־הָעָֹם אֲנִّי נוֹתַרְתִּי נָבֶיא לַיקֹוֶק לְבַדֵּי וּנְבִיאֵי הַבַּּעַל אַרְבַּע־מִאְוֹת ָוֹחֲמִשִּׁים אִישׁ: וְיִתְּנוּ־לָּנוּ שְׁנֵיִם פָּרִים וְיִבְחֲרָוּ לְהֶם ּ הַפָּרֹ הָאֶחָׁד וְינַתְּחָׁהוּ וְיָשִּׂימוּ עַל־הָעַבִּים ָוְאֵשׁ לָא יָשֵיׁמוּ וַאֲנִّי אֶעֱשֶׂהוּ אֶת־הַפֶּר הָאֶחָׁד וְנְתַתִּיּ עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ לָא אָשִׂים: וּקְרָאתֶّם בְּשֵׁם אֱלְהֵיכָּם וַאֲנִי אֶקְרָא בְשֵׁם־יִקֹּוָֹק וְהָיֶה הָאֱלֹהָים אֲשֶׁר־יַעֻגָּה בָאֵשׁ הָוּא הָאֱלֹקִים וַיִּעַן

בסייד ברשת ואתחנן

them to grab all the false prophets in attendance in order to kill them, they fastidiously comply. What Eliyahu could not achieve with three years of extreme drought, the direct logical result of sinning (ארים אחרים...ועצר), he was able to accomplish in one experiential moment.

Going back to the Ibn Ezra, who suggests that intellectual comprehension and deduction that brings to belief in God is the ultimate form of faith, one would then expect to find the Har Sinai experience dominated by the usage of "Elokim (אלהֹים)" as God's name. Instead, we find just the opposite. In the lead up to the Aseret Hadibrot in Parshat Yitro, one could possibly loosely suggest that the Tetragrammaton name of God (יקוקי) is utilized with regards to the experiential parts of the revelation at Sinai whereas the usage of "Elokim (אַלהִּים)" is associated with the actual conveyance of content (וַיִּדַבֵּר אֱלֹקִים אֶת כַּל־הַדְּבַרִים הַאָּלֶה לֵאמְר). One could then explain that these different mediums were tailored to the different parties mentioned by the Ibn Ezra. Nevertheless, this distinction does not persist into the actual Aseret HaDibrot nor in the prologue. Moreover, in Moshe's retelling of the Sinai experience and the content of the Decalogue in this week's Parsha, there is a clear conflation and even combination (using both at once) of the names of God by Moshe Rabbeinu. This would seem to mitigate against the Ibn Ezra's position and suggest that one needs more than intellectual understanding as the foundations for their belief. The Ibn Ezra himself already implicitly admits to the deficit with this type of belief when he notes that the wise of the other nations and the Aristotelian philosophy deduced that there was a singular God, but not that He necessarily created the heaven and earth since they believed that the world is eternal, without beginning or end. If even the most intelligent individuals cannot inevitably reach the proper conclusion, then how could this be the ultimate form of faith for Bnei Yisrael.

The truth is that even those whose faith in premised on philosophical deduction require "a leap of faith" since by definition an individual's comprehension cannot reach the level of divine understanding.³⁴ Therefore, as the conflation of the names of God in this week's Parsha imply, one requires both intellectual and emotional

connection to attain true faith in God. The absence of one is a significant deficit in the belief system and practice of the individual. One who is steeped in wisdom and Torah knowledge, but does not have a sense of love or emotional experience when they pray or does not treat others with care and sympathy, results in practice devoid of meaning and an individual who is a soulless vessel. In the reverse, a person whose sole faith is driven by their emotional connection to God without being anchored and bounded in and guided by the principles of the Torah, is practicing a man-made religion and not that which God commanded. That means that the premise for one's belief is just a matter of gradations – it is a guestion for each individual as to what is the balance between the intellectual and emotional. but both are necessary ingredients for proper faith in God. That is why it was necessary for the revelation at Sinai to be both an experiential and sensory encounter – seeing is believing³⁵ – and an intellectual and guiding experience - the content of the Torah - in order for it to be an everlasting emotional and philosophical faith inducing experience. That dual function of Ma'amad Har Sinai is captured and emphasized by the utilization and conflation of both the Tetragrammaton name of God as well the name "Elokim (אֱלֹקִים)." It is also why it was necessary for Bnei Yisrael to "see" visions that left an indelible mark on them, but as Moshe warns should not be confused with the tangibility of God.

It is interesting to note the people's response to their witnessing the event with Eliyahu which was to cry out "God is the Lord (יִקֹוַלְ הָוּא הַאֱלֹקִים)." That formulation is a statement that what they experienced sensorially and emotionally (יָקוֹק) had penetrated to the point where it was also intellectually apparent to them (אֱלֹלְּים) that there was one unequivocal omnipotent God. declaration is the same way that we conclude the Yom Kippur service, a day which commemorates the giving of the Torah, the second Luchot. It is the climactic moment where the culmination of the experience of the day brings one emotionally and intellectually to be able to decisively and emphatically understand and declare, similar to those that stood at Har Sinai or at Har Carmel, "God is the Lord (יַקֹוַקֹ הָוּא הַאֱלֹקִים)."

Shabbat Shalom

 $^{^{32}}$ י נְבְהָוּ שְׁמֵיִם מֵאֱרֶץ כֵּן גְבְהוּ דְרָכִי ֹּמַדְּרְכִילֶּם וּמְחְשְׁבֹתֵי מִמְּחְשְׁבֹתֵיכֶם: (ישעיהו נה,ט) ^{12} וגם עיין ברמב"ם הלכות תשובה ה,ה והשגות הראב"ד שם ^{35} אתם ראיתם – הפרש בין מה שאדם רואה למה שאחרים משיחין לו, שמה שאחרים משיחין לו, פעמים שלבו חלוק מלהאמין. (רש"י שמות כ,יח) ^{1} וכל העם רואים – מלמד שלא היה בהם אחד סומא. ומניין שלא היה בהם אלם? תלמוד לומר: ויענו כל העם שלא היה בהם אחד סומא (שמות כד,ז). (שמות יט,ח). ומנין שלא היה בהם חרש? תלמוד לומר: נעשה ונשמע (שמות כד,ז). ^{12}

רואים את הקולות – רואין את הנשמע, שאי איפשר לראות במקום אחר. את הקולות – היוצאין מפי הגבורה. וינועו – אין נוע אלא זיע. ויעמדו מרחוק – היו נרתעין לאחוריהם שנים עשר מיל, כאורך מחניהם, ומלאכי השרת באין ומסייעין אותן להחזירן, שנאמר: מלאכי צבאות ידודון ידודון (תהלים סח,יג). (רש"י שמות כ,יד)